

Pääotsikko Times New Roman, fonttikoko 16

Alaotsikko omalle rivilleen

Onni Opiskelija

Tampereen yliopisto

Viestintätieteiden tiedekunta

Suomen kirjallisuuden maisteriopinnot / Kertomus- ja tekstiteorian maisteriopinnot /

Kirjallisuustieteen kandidaattiohjelma

Pro gradu -tutkielma / Kandidaatintutkielma

Kuukausi ja vuosi

Tampereen yliopisto

Viestintätieteiden tiedekunta

Suomen kirjallisuuden maisteriopinnot / Kertomus- ja tekstiteorian maisteriopinnot

SUKUNIMI, ETUNIMI: Tutkielman otsikko

Pro gradu -tutkielma, x sivua + liitteet [kpl tai sivumäärä]

Marraskuu 2017

Mikäli teet gradua, tähän kirjoitetaan yhden sivun pituinen, suomenkielinen tiivistelmä tutkielman aiheesta. Loppuun lisätään lista avainsanoista [n. 3–5 kpl].

Tiivistelmän tulee sisältää soveltuvin osin seuraavat asiat:

- tutkimuskysymykset ja mahdolliset tutkimushypoteesit, tutkimuksen tavoitteet
- tutkimuksen rajaus
- tutkimusaineiston kuvaus
- tutkimuksessa käytetyt teoriat ja tutkimusmenetelmät ja
- tutkimuksen tulokset.

Avainsanat: tutkielma, typografia, ohje

Sisällys

1 Johdanto	5
1.1 Tekstin asettelu	5
1.2 Tutkielman typografia.....	5
2 Viittauskäytännöt.....	4
2.1 Viitteiden käyttö ja lainausten muotoilu	4
2.2 Lähdeluettelo	5
Lähteet	6

1 Johdanto

1.1 Tekstin asettelu

Valmis pro gradu -tutkielma sisältää leipätekstin lisäksi kansilehden, tiivistelmän, sisällysluettelon, lähdeluettelon, luettelon mahdollisista kuvioista ja taulukoista sekä liitteet. Kandidaatintutkielmassa ei ole tiivistelmää. Ohjeet kansilehden asetteluun löytyvät yksikkömme tutkielmaohjeistuksesta, jota mukaillen myös tämän ohjeen kansilehti on tehty. Yksikön tutkielmaohjeistuksessa annetaan ohjeet ja valmis pohja myös tiivistelmän asettelulle. Tiivistelmä on lyhyt selostus työstäsi. Siitä on käytävä lyhyesti ilmi 1) tutkimuskysymykset ja mahdolliset tutkimushypoteesit sekä tutkimuksen tavoitteet, 2) tutkimuksen rajaus, 3) tutkimusaineiston kuvaus, 4) tutkimuksessa käytetyt teoriat ja tutkimusmenetelmät ja 5) tutkimuksen tulokset. Tiivistelmä sijoitetaan lopullisessa pro gradu -työssä heti kansilehden jälkeen ennen sisällysluetteloä. Mahdollinen luettelo kuvioista ja taulukoista sijoitetaan myös ennen sisällysluetteloä. Sitä tarvitaan, jos työssä on runsaasti taulukoita ja kuvioita (enemmän kuin viisi).

1.2 Tutkielman typografia

Opinnäytetyön fonttina käytetään Times New Romania tai vastaavaa niin otsikoissa kuin leipätekstissäkin. Leipätekstin fonttikoko on 12 ja riviväli 1,5. Sekä ylä- ja alamarginaalit että reunojen marginaalit saavat olla 2,5 cm. Teksti tasataan joko vasemmalle tai molempiin reunuksiin. Molempiin reunuksiin tasattaessa teksti tavutetaan, kun tutkielma on valmis. Sivunumerot merkitään sivujen alatunnisteeseen keskelle (kuten tässä dokumentissa). Numerointi alkaa johdantoluvun alusta, mutta ensimmäinen näkyvä sivunumero merkitään vasta johdannon toiselle sivulle.

Otsikot numeroidaan ja aloitetaan vasemmasta reunasta. Alalukujen viimeisten numeroiden jälkeen ei tule pistettä (siis esim. 1.1, ei 1.1.). Päälukujen otsikoiden fonttikoko on 16. Otsikot kirjoitetaan isoin alkukirjaimin ja lihavoituna. Ensimmäisen tason alalukujen otsikoiden fontti on lihavoitu 14 ja muiden alalukujen lihavoitu 12. Päälukujen ja ensimmäisen tason

alalukujen otsikon jälkeen tulee tyhjä rivi. Myös alaotsikon ja luvun ensimmäisen tekstikappaleen väliin jätetään tyhjä rivi. Tyhjä rivi tehdään molemmissa tapauksissa fonttikoolla 12.

Kukin pääluke aloitetaan uudelta sivulta. Alaluvut sen sijaan alkavat samalta sivulta edellisen luvun kanssa, mikäli sivulla on riittävästi tilaa. Jos alaluvun otsikon perään jää yksi tai kaksi orporiviä, kannattaa otsikko kuitenkin siirtää seuraavalle sivulle. Päättävän alaluvun teksti erotetaan seuraavasta alaluvusta tyhjällä rivillä (fonttikoko 12). Rinnasteisia alalukuja on aina oltava vähintään kaksi (ei siis ainoastaan alalukua 2.1 vaan myös 2.2).

Kappaleet erotetaan toisistaan mieluiten kappaleen ominaisuuksista määriteltävän välistyksen avulla. Välistyksen määrittämiseksi napsauta Wordissa hiiren oikeanpuoleista painiketta muokattavan tekstikappaleen päällä ja valitse avautuvasta valikosta osio ”Kappale”. Jos haluat muokata useamman kappaleen ominaisuuksia kerralla, valitse kaikki muokattavat kappaleet ensin hiiren vasemmalla painikkeella. Välistykseksi asetetaan ”Ennen: 0 pt” ja ”Jälkeen: 12 pt”. Otsikkojen välistys asetetaan nolnaan (”Ennen: 0 pt” ja ”Jälkeen: 0 pt”). Jos välistyksen määrittely vaikuttaa liian monimutkaiselta, voi kappalejaon hoitaa tyhjällä rivillä (fonttikoko 12). Sisennystä ei käytetä.

Lisätietoja tai huomautuksia voi sisällyttää tutkielmaan alaviitteinä¹. Jos huomautus kohdistuu yhteen tekstissä mainittuun sanaan kuten edellä, merkitään alaviite heti kyseisen sanan perään. Mikäli huomautus koskee koko edeltävää lausetta tai tekstikappaletta, merkitään alaviite pisteen jälkeen.²

Yli kolme riviä pitkät tekstilainaukset sisennetään ja riviväliksi määritellään 1. Sisennetyn lainauksen fonttikoko on 12, ja se erotetaan edellisestä ja seuraavasta kappaleesta tyhjällä rivillä (fonttikoko 12, välistys 0 pt). Lainausmerkkejä ei käytetä. Alalukua ei kannata yleensä päättää lainaukseen, sillä lainattu teksti vaatii analyysia tullakseen ymmärretyksi. Sisennetyn sitaatin jälkeen tulee lähdemerkintä, jossa on piste sulkujen sisällä riippumatta siitä, kuinka monta virkettä on lainattu.

¹ Alaviite tarkoittaa sivun alareunaan, varsinaisen tekstin alapuolelle merkittyä huomautusta.

² Kirjoita alaviitteet fonttikoolla 10 ja rivivälillä 1. Alaviitteissä merkitään lähteet samoin kuin leipätekstissäkin. Käytä alaviitteitä harkiten ja pohdi, kuuluisiko alaviitteen asia leipätekstiin tai voisiko koko asian jättää sanomatta. Toistuvat alaviitteet tekevät tekstin lukemisesta raskasta.

Minä avaan ihmisille häikäiseviä näköaloja, joissa pilvet näyttävät paratiiseilta ja kaukaiset onnelat siintävät. Minä vuodatan heidän sieluunsa ikuisen mielettömyyden, onnen havittelun, tulevaisuuden suunnitelmat, kunnianhimoiset unelmat, rakkauden valat ja hyveelliset päätökset.

Minä yllytän heitä vaarallisille matkoille ja suuriin yrityksiin. (Flaubert 1970/1874, 222.)

Itsenäisesti julkaistujen teosten nimet kursivoidaan, kun taas yksittäisten runojen ja novellien sekä artikkelien nimet ilmoitetaan lainausmerkeissä (lähdeluettelossa ilman lainausmerkkejä). Käsitteet, joita halutaan painottaa, *kursivoidaan*. Lihavointia tai alleviivausta ei käytetä.

Mahdolliset taulukot ja kuviot numeroidaan ja otsikoidaan. Otsikko tulee taulukon yläpuolelle ja kuvion alapuolelle.

2 Viittauskäytännöt

2.1 Viitteiden käyttö ja lainausten muotoilu

Kirjallisuustieteen tutkinto-ohjelman opinnäytetöissä noudatetaan pääosin *Kirjallisuudentutkimuksen aikakauslehti Avaimen* viittauskäytäntöjä. Kun viittaa leipätekstissä lähteeseen, viittaus eli tekijän sukunimi, vuosiluku ja sivunumero(t) laitetaan leipätekstiin upotettuihin sisäviitteisiin. Sisäviitteessä mainittu vuosiluku on teoksen ilmestymisvuosi. Sisäviitteen merkintätapa on tämän lauseen mallin mukainen eli vuosiluku ja sivunumero erotetaan toisistaan pilkulla (Laakso 2014, 13). Toimitetun teoksen sisältämään artikkeliin viitataan aina artikkelin kirjoittajan nimellä. Jos mainitset käyttämäsi lähteen kirjoittajan nimeä leipätekstissä, viite tulee sulkuihin heti nimen perään ilman sukunimen toistamista – esimerkiksi Laakso (2014, 22) – paitsi jos on tarpeen merkitä erikseen, missä kohtaa kappaletta alkaa muualta tuotu tieto tai oma pohdiskelu. Kun lähteeseen viitataan ensimmäistä kertaa, mukaan merkitään teoksen alkuperäinen julkaisuvuosi seuraavalla tavalla (Linnankoski 1996/1906, 27). Sivunumerojen (kuten myös vuosilukujen ja muiden ääripääilmausten) välille tulee ajatusviiva (14–16, 1972–1977, mies–nainen-dikotomia).

Jos viite viittaa vain edelliseen virkkeeseen, sijoitetaan piste sulkumerkkien jälkeen (Laakso 2014, 13). Jos viite viittaa useampaan virkkeeseen, lopetetaan virke pisteeseen ja viite sijoitetaan sulkumerkkien sisään pisteen jälkeen. Tällöin myös sulkumerkkien sisään tulee piste. (Laakso 2014, 13.) Mikäli samassa kohdassa viitataan useaan lähteeseen, ne erotetaan puolipisteellä ja järjestetään aikajärjestykseen siten, että varhaisin lähde mainitaan ensimmäisenä (Korsisaari 2006, 285–286; Laakso 2014, 13). Jos samaan julkaisuun viitataan yhden kappaleen sisällä useamman kerran peräkkäin, voi lähdeviitteen merkitä lyhenteellä ”mt.” (mainittu teos). Välissä ei tällöin saa olla muita viittauksia. Viittauksessa mainitaan tällöin myös sivu, jolta tieto on poimittu (mt., 25).

Sellaisesta kaunokirjallisesta tekstistä, johon viitataan toistuvasti, voidaan viitteessä käyttää lyhennettä, joka selitetään teosta ensi kertaa lainattaessa. Esimerkiksi: erittelen seuraavaksi kohdeteostani, Johannes Linnankosken romaania *Laulu tulipunaisesta kukasta* (= LTK, 1996/1905).

Sitaatin sisältä mahdollisesti poistettu tekstikohta merkitään [--]. Kun upotat lainauksen osaksi omaa lausettasi, lainauksen mahdollinen iso alkukirjain vaihdetaan pieneksi (ellei se aloita erisnimeä) ja muuttamasi kohta laitetaan hakasulkujen sisään, kuten kaikki muutkin sitaatteihin tehdyt muutokset. Esimerkki: Korsisaari (2006, 148) toteaa, että ”[r]omantiikkateollisuuden kirjamarkkinoilla proosa on syrjäyttänyt runon”. Mikäli et upota sitaattia omaan tekstiisi eikä sitaattia näin ollen tarvitse muuttaa, voit siteerata alkutekstiä sellaisenaan: ”Romantiikkateollisuuden kirjamarkkinoilla proosa on syrjäyttänyt runon” (Korsisaari 2006, 148).

Sähköisiin julkaisuihin viitataan samoin kuin painettuihin lähteisiin eli mainitsemalla tekijä, julkaisuvuosi ja sivunumero (mikäli lähteessä on sivut).

2.2 Lähdeluettelo

Lähdeluettelo liitetään tekstin loppuun otsikolla ”Lähteet”. Otsikkoa ei numeroida. Tutkimuksen kohdeteokset kannattaa erottaa tutkimuskirjallisuudesta esimerkiksi alaotsikoilla ”Kohdeteokset” ja ”Tutkimuskirjallisuus”. Lähdeluettelossa mainitaan tiedot seuraavassa järjestyksessä: tekijä, ilmestymisvuosi (ja alkuperäinen ilmestymisvuosi), teoksen nimi, teoksen alkukielinen nimi ja alkukielisen version julkaisuvuosi, toimittaja, kääntäjä, kustantajan kotipaikka/kotipaikat ja kustantamo, julkaisusarja. Lisäksi kokoomateosten ja tieteellisten lehtien artikkelien kohdalla mainitaan sivunumerot.

Verkkolähteiden kohdalla mainitaan verkko-osoite sekä päivämäärä, jolloin lähde on tarkistettu. Sähköisistä tietokannoista ladattujen PDF-artikkelien kohdalla osoitetta ja päivämäärää ei tarvita.

Samivuotiset lähteet samalta tekijältä erotellaan kirjaimin: 2009a, 2009b, 2009c.

Esimerkkejä erilaisista lähdeluettelomerkinnöistä ja niiden erityistapauksista kannattaa katsoa *Avaimen* kirjoittajaohjeista (<http://pro.tsv.fi/skts/Avaimen%20kirjoittajaohjeet%282%29.pdf>). Tutkielmassa tämän kaltaisia suoria hyperlinkkejä ei käytetä.

Lähteet

Kohdeteokset

Flaubert, Gustave 1970. *Pyhän Antoniuksen kiusaus. (La Tentation de Saint Antoine, 1874.)*
Suom. Jorma Kapari. Tapiola: Weilin+Göös.

Linnankoski, Johannes 1996/1905. *Laulu tulipunaisesta kukasta* [= LTK]. Helsinki: SKS.

Tutkimuskirjallisuus

Haasjoki, Pauliina 2005. Ei kahta ilman kolmatta. Ambivalenssi, biseksuaalisuus ja lukeminen. Olli Löytty (toim.), *Rajanylityksiä. Tutkimusreittejä toiseuden tuolle puolen.* Helsinki: Gaudeamus, 181–202.

Herkman, Juha, Pirjo Hiidenmaa, Sanna Kivimäki & Olli Löytty (toim.) 2006. *Tutkimusten maailma. Suomalaista kulttuurintutkimusta kartoittamassa.* Jyväskylän yliopisto: Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 87.

Korsisaari, Eva Maria 2006. *Tule, rakkaani! Naisen ja miehen välisestä etiikasta kirjallisuuden rakkauskuvauksissa.* Helsinki: Teos.

Laakso, Maria 2014. *Nonsensesta parodiaan, ironiasta kielipeleihin. Monitasoinen huumori ja kaksoisyleisön puhuttelu Kari Hotakaisen Lastenkirjassa, Ritvassa ja Satukirjassa.* Acta Electronica Universitatis Tamperensis 1378. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9347-8>. Tampere: Tampere University Press.

Soikkeli, Markku (toim.) 2002. *Kurittomat kuvitelmat: Johdatus 1990-luvun kotimaiseen kirjallisuuteen.* Turun yliopisto: Taiteiden tutkimuksen laitos, sarja A, n:o 50.